

“Wim kan ontspannen omgaan met de wetenschap en toch een topspeler zijn.”

“Oscar is een heel slimme natuurkundige en niet bang om iets moeilijks te doen.”

'HET MOET WEL KLIKKEN'

Wim Ubachs en Oscar Versolato leiden samen met Ronnie Hoekstra de groep *Plasmadynamica* bij ARCNL. Dit nieuwe publiek-private onderzoeksinstituut is voor de helft gefinancierd door FOM, UvA en VU en voor de andere helft door ASML, wereldleider in lithografiemachines. Bij ARCNL wordt fundamenteel fysicaonderzoek gedaan, zoals aan universiteiten en andere instituten. Toch zijn er verschillen.

WU: Toen ik destijds na mijn postdocperiode terugkwam in Nederland, wist ik veel van wetenschap zelf, maar voor de rest was ik behoorlijk bleu. Subsidies aanvragen en dat soort zaken, daar had ik weinig benul van. De huidige generatie jonge fysici is veel meer bezig met de buitenwereld. Het past in een maatschappelijke trend, waar ARCNL ook uit voortkomt.

OV: Die wens om de wijde wereld op te zoeken heeft de doorslag gegeven bij mijn besluit om voor ARCNL te gaan werken. Ik dacht: wil ik nou altijd verder met puur fundamentele wetenschap, of zoek ik de aansluiting bij iets nuttigs? Dat laatste is het dus geworden. Je hebt nu eenmaal een goede reden nodig om je fris en enthousiast te blijven inzetten voor alles wat er op je bord komt. Voor mij was dit er één, dat we bij ARCNL meehelpen om technologie waar mensen iets aan hebben beter te maken.

WU: Het is pittig om een leidende functie te hebben in dit instituut. Het vergt wat meer dan wanneer iemand alleen op een kamertje op de universiteit zit. Dat wisten we toen we een junior-groepsleider zochten. Hij of zij moest een hoog wetenschappelijk niveau hebben, maar ook het talent met allerlei mensen te kunnen communiceren. En wij moesten elkaar liggen. Dat is puur intuïtief,

maar het is wel van belang, heb ik gemerkt. Zelf had ik destijds ook een klik met mijn hoogleraar. Daardoor konden we jarenlang goed samenwerken.

OV: Ik moet inderdaad goed kunnen communiceren, want er zijn een hoop mensen betrokken bij dit instituut: een Raad van Bestuur, een wetenschappelijke adviesraad, twee universiteiten, FOM, ASML... En omdat we nieuw en bijzonder zijn, komt er ook nog eens veel bezoek. Wetenschappers uit binnen- en buitenland, Kamerleden, Neelie Kroes, ze willen allemaal wel eens zien wat we hier doen.

OV: Bovendien moeten we alles van de grond af opbouwen. Toen ik anderhalf jaar geleden begon, waren er nog niet eens stopcontacten.

WU: In het begin deden we alles samen. Langzamerhand heeft Oscar meer overgenomen en gebruikt hij mij als vraagbaak en praatpaal.

OV: Eerst stond ik zelf in het lab, nu begeleid ik samen met Wim vier promovendi en ben ik plotseling verantwoordelijk voor veel wetenschappelijke output. Dat is wel een omslag; het is fijn om dan een beetje te kunnen klankborden.

WU: Op wetenschappelijk niveau spreken

we met elkaar als gelijken. Maar ik kan Oscar begeleiden bij het maken van keuzes, omdat ik weet hoe de natuurkunde in en buiten Nederland georganiseerd is. Ik loop daar tenslotte al vijfentwintig jaar in mee.

OV: En je introduceert me, bij conferenties en commissies en zo. Gevestigde namen hebben daar nu eenmaal meer invloed dan de mensen die net komen kijken.

OV: Bij ARCNL kijken we naar wat er precies in het plasma gebeurt, dat wordt gebruikt als lichtbron in het EUV-lithografieproces. Het is een heel hete soep waar allemaal dingen uitknallen. Wij willen dat proces op een fundamenteel niveau begrijpen.

WU: Het is natuurkundig onderzoek zoals we dat bij de universiteit doen. Alleen de vraagstelling is anders en er is meer druk om snel toepasbare resultaten te behalen.

OV: We nemen samen nieuwe mensen aan voor het instituut. Hoe Wim dat doet, dat is volledig nieuw voor mij.

WU: Anderen kijken naar iemands cijferlijst, ik laat mijn intuïtie een rol spelen.

OV: Je hebt er een goede neus voor. Dat blijkt wel uit jouw groep bij de VU, daar zit veel kwaliteit. En dan de *funding* die je voor elkaar krijgt, dat is fenomenaal. Ik hoop al die vaardigheden in me op te zuigen, daar heb ik dan de komende jaren nog voor.

WU: Nog heel lang. •

OSCAR VERSOLATO (l.) deed promotieonderzoek bij het Kernfysisch Versneller Instituut in Groningen en was postdoc bij het Max Planck Instituut voor Nucleaire Fysica in Heidelberg. Hij is junior-groepsleider *Plasmadynamica* bij het Advanced Research Center on Nanolithography ARCNL.

WIM UBACHS (r.) is hoogleraar *Atomaire, moleculaire en laserfysica* aan de Vrije Universiteit. Hij was een van de initiatiefnemers van ARCNL en is daar nu groepsleider *Plasmadynamica*.